

LASTENSUOJELUN SIJAISHUOLLON LUVANVARAINEN PERHEHOITO

PALVELUKUVAUS JA EHDOTTOMAT LAATUVAATIMUKSET

Sisällys

1	LUVANVARAINEN PERHEHOITO	2
2	HENKILÖKUNTA JA KOULUTUS	2
	2.1 Henkilöstömitoitus	2
	2.2 Henkilökunnan kelpoisuus- ja osaamisvaatimukset	3
	2.3 Työnohjaus ja henkilökunnan työkyvyn ylläpitämiseen tähtäävä toiminta	3
3	PERHEHOITOA TARJOAVAN PALVELUNTUOTTAJAN SIJAINTI, TILAT JA TURVALLISUUS	4
4	LAPSEN PERUSTARPEISTA HUOLEHTIMINEN	4
5	SIJOITUS- JA HOITOPROSESSI	4
	5.1 Määräaikainen tehostetun hoidon palvelujakso (optiona tarjottava).....	5
6	POISSAOLOT JA KARKAAMISTILANTEET	5
7	LAADUNHALLINTA	6
8	DOKUMENTOINTI JA RAPORTOINTI	6
	Palvelukuvauksen liitteet	7
	Sijaishuollon laitoshoidossa olevan lapsen ekosysteemi	7
	Pirkanmaan kunnat	9

1 LUVANVARAINEN PERHEHOITO

Ammatillinen perhehoito on perhehoitoa, jota annetaan yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 7§:ssä tarkoitetun luvan perusteella ammatillisessa perhekodissa (Perhehoitolaki 263/2015, 4§ ja laki perhehoitolain muuttamisesta 510/2016).

Luvanvaraisella ammatillisella perhehoidolla tarkoitetaan sijaishuollon yksikköä, jossa sijoitettujen lasten kanssa tosiasiallisesti asuu perhekotivanhempi tai perhekotivanhemmat ja jolla on voimassa oleva aluehallintoviraston myöntämä lupa antaa lastensuojelun ympärivuorokautista ammatillista perhehoitoa. Perhekotitoiminta tässä hankinnassa tarkoittaa myös luvanvaraisen perhehoidon luvan mukaisesti toimivaa SOS -lapsikylätoimintaa.

Palvelu tarjoaa lapselle turvallisen ja kodinomaisen kasvuympäristön silloin kun kotona asuminen ei ole mahdollista. Lapsella voi olla traumataustasta johtuen käytöshäiriöitä, psyykkistä oireilua, koulunkäyntivaikeuksia, lievää päihteidenkäyttöä tai muuta tuen tarvetta. Lapsilla voi olla erilaisia kulttuuritaustoja. Lapsen tarpeet vaativat kuntoutusta, joka voidaan järjestää luvanvaraisessa perhekotihoidossa. Palvelun tulee edistää lapsen kokonaisvaltaista kuntoutumista niin, että lapsen terveys, itsetunto, sosiaalisuus, omatoimisuus, kyky käydä koulua, suhteet omaan verkostoon ja psyykinen eheytyminen kohenevat lähtötilanteeseen nähden.

Palveluntuottajalla on toimialueensa aluehallintoviraston (AVI) tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) lupa ympärivuorokautisen sosiaalipalvelun tuottamiseen viimeistään sopimuskauden alkaessa.

2 HENKILÖKUNTA JA KOULUTUS

2.1 Henkilöstömitoitus

Ohje henkilöstömitoituksen laskemiseen:

- ⇒ Henkilöstömitoitus luvanvaraisessa perhehoidossa hoidettavaa lasta kohden on hoito- ja kasvatustehtävissä vähintään 0,5 (kuitenkin noudattaen voimassa olevaa lastensuojelulakia). Vähimmäismitoitukseen lasketaan vakituinen henkilökunta. Vapaaehtoistyöntekijöitä, siviilipalvelushenkilöitä, oppisopimussuhteisia tai harjoittelijoita tms. ei lasketa mitoitukseen.
- ⇒ Mikäli luvanvaraisessa perhekodissa on vain sijaisperhevanhemmat (2 hlöä), jotka asuvat yhdessä lasten kanssa, lapsia voi olla 4. Tällöin täytyy suhdeluku 0,5.
- ⇒ Kun lapsimäärä on 5 - 6, tulee perhekotivanhempien lisäksi olla vähintään yksi päätoiminen työntekijä, joka työskentelee työvuorolistan mukaisesti.
- ⇒ Mikäli perhekodissa on 7 lasta, tulee perhekodissa työskennellä vähintään neljä (4) työntekijää, joista yksi voi olla osa-aikainen. Henkilömitoitusta laskettaessa otetaan huomioon todellinen työaika/ kokoaikainen työaika. Kaksi puolikasta työaikaa (osa-aikainen) tekevää työntekijää lasketaan yhdeksi työntekijäksi.
- ⇒ Luvanvaraisessa perhekodissa voidaan hoitaa samanaikaisesti enintään seitsemää (7) lasta. Samassa taloudessa asuvat alle kouluikäiset lapset ja muut erityistä hoitoa tai huolenpitoa vaativat henkilöt lasketaan mukaan enimmäismäärään.
- ⇒ Jos kyse on hoidon antamisesta sisaruksille tai saman perheen jäsenille ja lapsimäärä tällöin on enemmän kuin 7, tulee tällaisesta tilanteesta aina neuvotella tilaajan/sijoittavan tahon kanssa erikseen.
- ⇒ Mitoitukseen laskettavasta hoito- ja kasvatustehtävissä olevasta henkilökunnasta vähintään 33 %:lla on sosiaali-, terveys- tai kasvatustalon AMK -tutkinto tai entinen vastaava opistoasteen tutkinto

ja vähintään kahdella (2) on sosiaalialan tutkinto. Mikäli perhekodin ainoita työntekijöitä ovat perhekotivanhemmat on riittävää, että toisella vanhemmista on sosiaalialan tutkinto. Toisella vanhemmalla tulee olla tehtävään soveltuvaksi katsottava muu koulutus tai yli kaksi vuotta yhtäjaksoista työkokemusta perhekotivanhempana toimimisesta.

2.2 Henkilökunnan kelpoisuus- ja osaamisvaatimukset

Perhekodin toiminnasta vastaavalta henkilöltä (LsL § 60) vaaditaan sosiaalihuollon 46 § 3 mom. mukaisesti

- soveltuva korkeakoulututkinto tai siirtymäsäännösten mukainen kelpoisuus
- alan kokemus (yhteensä vähintään kolmen (3) vuoden työkokemus lastensuojelun avo- tai sijaishuollosta) viimeisen viiden (5) vuoden ajalta ja
- riittävä johtamistaito (koulutukseen sisällynyt tai sen lisäksi hankittu johtamiskoulutus tai käytännön kokemuksen kautta hankittu johtamistaito).

Työkokemuksesta on työtodistus tarvittaessa tilaajan saatavissa.

Perhekodin toiminnasta vastaavan henkilön tulee tosiasiallisesti asua perhekodissa.

Ammatilliseksi perhehoitajaksi soveltuu henkilö, joka on koulutuksensa, kokemuksensa tai henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella sopiva antamaan perhehoitoa. Ammatillisessa perhehoidossa tulee olla vähintään kaksi (2) perhehoitajaa, joista vähintään toisella perhehoidon hoito- ja kasvatustehtäviin osallistuvista on tehtävään soveltuva koulutus ja riittävä kokemus hoito- ja kasvatustehtävistä. (Perhehoitolaki 263/2015, 6§). Soveltuvaksi koulutukseksi katsotaan sosiaali-, terveys-, tai kasvatustutkinto tai entinen vastaava opistoasteen tutkinto.

Perhekodin vähintään toisella vanhemmalla on vähintään kolmen (3) vuoden kokoaikainen työkokemus lastensuojelun avo- tai sijaishuollosta.

Lisäksi eduksi luetaan, että perhekotivanhemmat ovat käyneet hyväksytysti prosessinomaisen valmennuksen perhehoitajiksi, esim. PRIDE-valmennus. Valmennuksen loppuraportti on tarvittaessa tilaajan käytettävissä.

Perhekodin muilla työntekijöillä on vähintään toisen asteen sosiaali- ja terveysalan tutkinto tai kasvatustutkinto.

Edellä mainitut kelpoisuusvaatimukset tulee täyttyä siltä henkilökuntamäärältä, joka on merkitty lupaan. Näiden lisäksi perhekodissa voi olla työntekijöitä, joiden koulutusvaade ei täyty, mutta joilla on muu tehtävään soveltuva perustutkinto tai vähintään kolmen (3) vuoden kokoaikainen työkokemus perhekotitoiminnasta.

Perhekodin henkilöstössä on yhteensä vähintään kaksi (2) vuotta sijaishuollon työkokemusta.

Henkilökunnan kelpoisuusvaatimuksissa osaamisessa on otettava huomioon toimintayksikön asiakaskunnan erityistarpeet, toiminnan luonne ja profiloituminen.

Toivottavaa on, että hoito- ja kasvatustehtävissä on sekä miehiä että naisia.

2.3 Työnohjaus ja henkilökunnan työkyvyn ylläpitämiseen tähtäävä toiminta

Henkilökunnalla on oltava säännöllinen ulkopuolinen työnohjaus ja mahdollisuus tarvittaessa yksilötyönohjaukseen. Palveluntuottajalla on oltava kirjallinen suunnitelma henkilökunnan työkykyä ylläpitävästä ja henkilökunnan pysyvyyteen tähtäävästä toiminnasta.

Perhekodissa ylläpidetään ajantasaista listaa henkilökunnasta sekä henkilökunnan koulutuksesta ja työkokemuksesta. Lista on aina pyydettäessä tilaajan saatavissa. Tilaajan on mahdollista saada pyytäessä myös henkilökunnan työtodistusjäljennökset riittävän työkokemuksen varmistamiseksi.

Lisäksi palveluntuottajan tulee ilmoittaa lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle lapsen ja perheen kanssa työskentelevien työntekijöiden vaihtumisesta. Lisäksi henkilöstössä tapahtuvista muutoksista ilmoitetaan sähköisesti e-lomakkeella (henkilöstöluettelo) Asiakasohjaus Ostopalvelut Luotsiin.

3 PERHEHOITOA TARJOAVAN PALVELUNTUOTTAJAN SIJAINTI, TILAT JA TURVALLISUUS

Koska toimintayksikön etäisyys vaikuttaa esimerkiksi asiakkaan sosiaalisten verkostojen ylläpitämiseen ja niiden jatkuvuuteen sekä palvelun toteutumisen ja laadun seurantaan ja kokonaiskustannuksiin, tulee luvanvaraista perhehoitoa koskien palveluntuottajan toimintayksikön sijaita kohtuullisen lähellä lapsen kotipaikkakuntaa. Tämä tarkoittaa sitä, että yksikössä on mahdollista käydä vierailulla ja valvontakäynnillä lapsen kotipaikkakunnalta kymmenessä tunnissa (10 h) henkilöautolla.

Perhekodilla on turvalliset ja asianmukaiset toimitilat ja jokaisella lapsella on oma huone. Perhekodin pitää olla terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva. Perhekodin tulee myös rakenteeltaan, tiloiltaan ja varustetasoltaan olla siellä annettavalle hoidolle sopiva.

Palveluntuottajalla on sisäisen ja ulkoisen uhan varalle kirjalliset turvallisuusohjeet, jotka ovat osa henkilökunnan perehdytystä. Lisäksi palveluntuottaja ohjeistaa henkilökuntaa ja yksikössä asuvia lapsia säännöllisesti siitä, kuinka heidän tulee toimia hätätilanteissa.

4 LAPSEN PERUSTARPEISTA HUOLEHTIMINEN

Perhekoti huolehtii lapsen perushoidosta ja huolenpidosta, sisältäen riittävän ravinnon, riittävän levon, terveydenhoidon sekä koulunkäynnin, harrastusten, sosiaalisen vuorovaikutuksen, ikätasoisesta vastuun ottamisen ja elämän taitojen opetteluun ja kehityksen tukemisen. Perhekoti huolehtii lapsen yksilöllisiin tarpeisiin vastaamisesta, esimerkiksi lapsen tarvitseman kuntoutuksen järjestämisestä ja osallistuu tarpeen mukaan lapsen kuntoutukseen.

Perhekoti huolehtii, että lapsella on asianmukaiset ja ikätasoiset varustukset, kuten vaatteet, jalkineet, lelut ja harrastus- ja urheiluvälineet.

Perhekodissa turvataan lasten riittävä ja monipuolinen ravinnonsaanti (huomioiden erityisruokavaliot). Perhekoti sitoutuu edistämään lasten terveellisiä elämäntapoja ja sitoutuu huolehtimaan lasten fyysisestä ja psyykkisestä hyvinvoinnista. Perhekodin ruoka- ja nukkumaanmenoajat ovat säännölliset.

5 SIJOITUS- JA HOITOPROSESSI

Sijoitettava lapsi ja hänen läheisensä voivat tutustua perhekotiin ennen sijoituksen alkamista.

Perhekoti antaa sijoitetulle lapselle tämän yksilöllisyyttä, yksityisyyttä ja osallisuutta kunnioittaen Lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 1 §:n mukaiset kasvu- ja kehitysedellytykset sekä sitoutuu noudattamaan lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän lapselle laatimaa asiakassuunnitelmaa.

Luvanvaraisessa perhehoidossa toteutuu lapsen osallisuus, itsemääräämisoikeus ja mahdollisuus iänmukaiseen itsenäiseen päätöksentekoon. Palveluntuottaja huolehtii siitä, että lapselle haetaan hänelle kuuluvat tuet ja palvelut. Palveluntuottaja ei voi siirtää lapsia tilapäisesti muihin palveluntuottajan yksiköihin lomien, tilajärjestelyiden tai muiden palveluntuottajasta johtuvien syiden vuoksi.

Lapselle tarjotaan mahdollisuus kiintyä perhekotivanhempiin ja kokea olevansa luonnollinen osa perhettä; häneen sitoudutaan tarjoamalla pysyviä aikuissuhteita, lämpöä ja kunnioittavaa kohtelua. Näin toimien lapselle tulee mahdolliseksi eheytyä psyykkisesti ja sosiaalisesti.

Perhekodin vanhemmat pitävät säännöllisesti yhteyttä lapsen perheeseen kertoen lapsen kuulumisista, arjen sujumisesta, koulunkäynnistä jne. Lasta ja lapsen perheen välistä vuorovaikutusta tuetaan, lapsen ja perheen tilanne huomioiden, säännöllisillä tapaamisilla, joiden tavoitteena on mahdollistaa vanhempien asiantuntijoina toimiminen oman lapsensa kohdalla/tilanteessa. Perhekoti tekee säännöllistä ja suunnitelmallista yhteistyötä myös muiden lapselle läheisten henkilöiden sekä viranomaisverkoston kanssa.

STM:n lastensuojelun laatusuosituksen (2014:4) mukaisesti palveluntuottaja sitoutuu toteuttamaan palvelussa asiakkaan oikeutta osallisuuteen ja iänmukaiseen itsenäiseen päätöksentekoon sekä tukemaan asiakkaan mahdollisuutta itsemääräämisoikeuteen.

5.1 Määräaikainen tehostetun hoidon palvelujakso (optiona tarjottava)

Lapsen voinnin niin vaatiessa, voidaan hänelle järjestää määräaikainen tehostetun hoidon palvelujakso. Palvelun tilaaja päättää palvelujakson käyttöönotosta. Palvelujakson pituus on 1-3 kuukautta. Jakso suunnitellaan yhdessä lapsen, hänen vanhempiansa, omahoitajien ja sosiaalityöntekijän sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa.

Palveluntuottaja laatii kirjallisen suunnitelman, mistä ilmenevät jakson tavoitteet, aikataulu ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi ja toimittaa tämän lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle. Jakson päätyttyä palveluntuottaja toimittaa sosiaalityöntekijälle kirjallisen arvion siitä, miten jakson tavoitteet on saavutettu.

Palvelujaksoon sisältyy lapselle laadittu oma viikko- ja päiväohjelma, jossa on huomioitu lapsen erityistarpeet. Koulunkäynnin erityisjärjestelyt turvataan tarpeen mukaan.

Hoidon toteuttamiseksi otetaan käyttöön 1 työntekijän lisäresurssi. On tärkeää, että lapsen kanssa työskentelevät hänelle entuudestaan tutut työntekijät. Tilaaja maksaa palvelusta tarjoushinnan mukaisen korvauksen.

6 POISSAOLOT JA KARKAAMISTILANTEET

Kotijaksot ja muut poissaolot perhekodista vanhempien luo tai muualle suunnitellaan yhdessä sosiaalityöntekijän kanssa. Lapsella on mahdollisuus palata perhekotiin, jos kotiviikonloppu tai muu jakso ei suju suunnitelmien mukaan.

Perhekoti sitoutuu ilmoittamaan välittömästi lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle (tai tilanteen niin vaatiessa, virka-ajan ulkopuolella päivystävälle sosiaalityöntekijälle), mikäli lapsi tarvitsee sairaalahoitoa, lapsi poistuu luvatta yksiköstä tai ei palaa sinne sovitusti.

Perhekodilla on toimintasuunnitelma lasten mahdollisten luvattomien poissaolojen varalta. Ensijaisesti palveluntuottaja vastaa lapsen aktiivisesta etsimisestä ja hakemisesta viipymättä takaisin perhekotiin sekä vastaa kuljetuksesta aiheutuneista kustannuksista. Lasten kuljettamisessa takaisin

perhekotiin on aina oltava mukana kasvatusta-, terveys- tai sosiaalialan koulutuksen saanut työntekijä. Sosiaalityöntekijä voi pyytää poliisilta virka-apua sijaishuoltopaikastaan luvatta pois olevan lapsen löytämiseen.

Perhekoti tukee lapsen suunnitelmallista siirtymistä seuraavaan elämänvaiheeseen, esim. kotiutumista, toiseen sijaishuoltopaikkaan siirtymistä ja itsenäistymistä.

Perhekoti sitoutuu hoitamaan perhekotiin ohjattua lasta siihen asti kunnes lapsi siirtyy perhekodista muualle, kuitenkin vähintään sopimuksenmukaisen irtisanomisajan (1 kk).

7 LAADUNHALLINTA

Perhekodissa on käytössä uusien työntekijöiden ja sijaisten perehdyttämiseen ajantasaiset perehdytysohjeet ja perhekodissa on kirjallinen perehdytysuunnitelma.

Perhekodilla on kirjallinen lääkärin allekirjoittama lääkehoidon toteuttamissuunnitelma. Palveluntuottajan tulee huolehtia, että jokaisella hoito- ja kasvatushenkilökunnan työntekijällä, joka osallistuu yksikköön sijoitettujen lasten lääkehoitoon, tulee olla THL:n turvallinen lääkehoito-oppaan mukainen lääkehoitoon liittyvä osaaminen. Lisäksi palveluntuottaja huolehtii siitä, että lääkehoidon toteuttaminen ja lääkkeiden säilytys on varmistettu THL:n ohjeistuksen mukaisesti.

Palveluntuottajalla on lain yksityisistä sosiaalipalveluista 6 §:n mukainen omavalvontasuunnitelma, ja se on kaikkien nähtävillä. Palveluntuottaja huolehtii siitä, että kaikki kirjalliset materiaalit päivitetään vuosittain ja aina tarvittaessa.

Sopimuskauden aikana toteutettavaksi suunnitellun tilaajan ja palveluntuottajien välisen kehittämistyöskentelyn taustalla oleva yksi viitekehys on terapeutin orientaatio sijaishuollon kasvatuksellisenä orientaationa (ks palvelukuvauksen liite: sijaishuollon laitoshoidossa olevan lapsen ekosysteemi).

8 DOKUMENTOINTI JA RAPORTOINTI

Jokaiselle lapselle on laadittu hoito- ja kasvatussuunnitelma (joka on osa asiakassuunnitelmaa), jota tarkistetaan säännöllisesti, vuosittain ja aina lapsen tuen tarpeen muuttuessa.

Perhekodissa on käytössä systemaattiset lasta koskevien tietojen kirjaamiskäytännöt. Perhekodissa on käytössä lapsikohtainen kirjallinen päivittäisraportointi. Palveluntuottajalla tulee olla käytössään toimintaan soveltuva sähköinen asiakastietojärjestelmä, johon tarvittavat kirjaukset voidaan tehdä luotettavasti.

Lapsen tilanteesta raportoidaan kuukausittain kirjallisesti lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle.

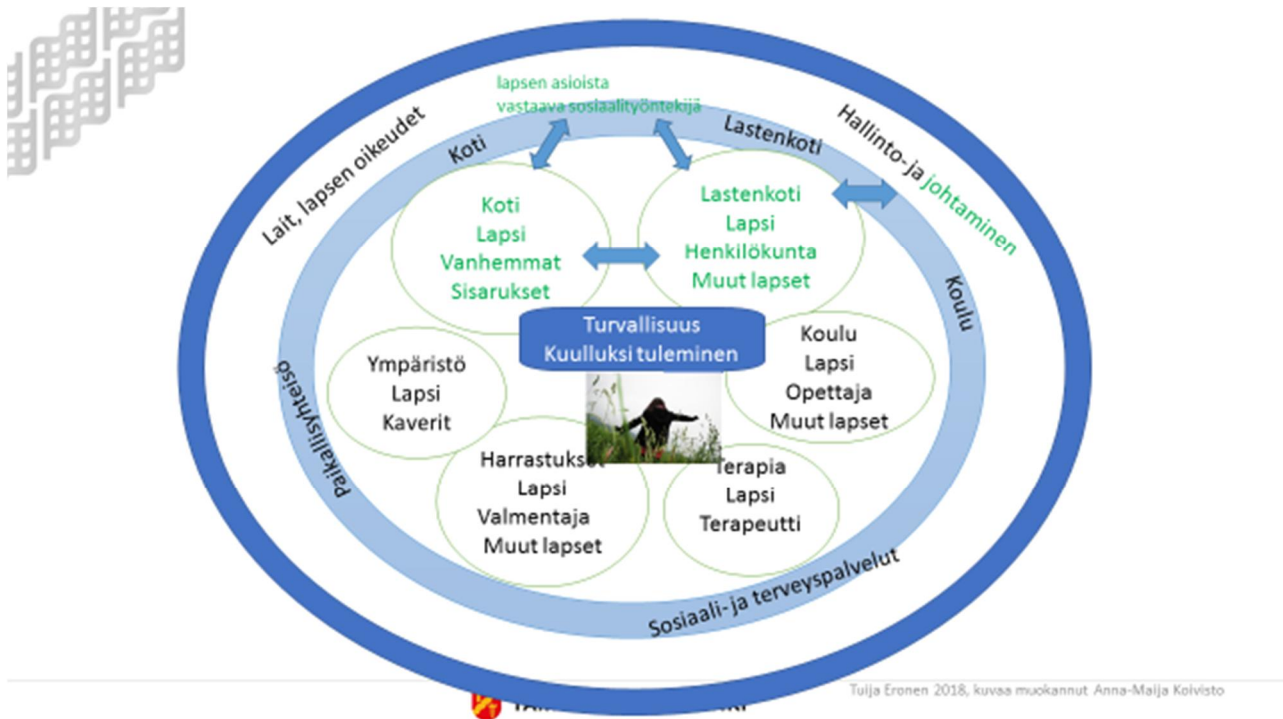
Perhekodin säännöt ja seuraamukset ovat esitetty kirjallisesti ja ne ovat asianosaisten saatavilla.

Lapsen asiakirjoja säilytetään huolellisesti lukituissa tiloissa ja ne palautetaan sijoittajakuntaan hoitosuhteen päättyessä.

Palvelukuvauksen liitteet

Sijaishuollon laitoshoidossa olevan lapsen ekosysteemi

Tuija Eronen, Tampereen Yliopisto, 2018

Kansainvälisestä tutkimuskirjallisuudesta voidaan tunnistaa kaksi laitostyön viimeaikaiseen kehittämiseen liittyvää orientaatiota, jotka ovat terapeutin ja sosiaalipedagoginen orientaatio. Sosiaalipedagogisessa orientaatioissa korostuu arkikeskeisyys, yhteisen arjen jakaminen ja eläminen sijoitettujen lasten kanssa, näkemys elinikäisestä kasvusta ja kehityksestä, empowerment – ajattelu ja muutokseen suuntautuminen, suhteen keskeinen merkitys kasvatustyössä ns. pedagoginen suhde sekä kulttuurisuuden ja yhteisöllisyyden korostaminen. (Eronen & Laakso 2016.) Sosiaalipedagogien ja terapeutin orientaatio eivät ole toisiaan poissulkevia sijaishuollon kuntouttavia ja kasvatuksellisia orientaatioita.

Laaja kansainvälinen tutkijajoukko, 32 laitostutkijaa 11 eri maasta, on yhdessä laatinut ns. konsensuspaperin koskien laitostyön terapeutisista orientaatioista. He ovat pyrkineet määrittelemään niitä kasvatuksellisia ja kuntouttavia periaatteita, joiden nykytutkimuksen mukaan uskotaan olevan vaikuttavan sijaishuoltotyön elementtejä (Whittaker et al. 2016). Terapeutin orientaatio sijaishuollon kasvatuksellisena orientaationa ei tarkoita terapiatyöskentelyä lasten kanssa vaan sitä, että koko organisaatiolla on yhteinen käsitys työn perusluonteesta. Kyse ei ole yhdestä ja tietyistä malleista vaan malleja laajemmasta orientaatiosta. Terapeutin orientaatio ei myöskään keskity pelkästään erityisen ongelmallisten lasten ja nuorten kasvatukseen ja kuntoutukseen, vaan sen periaatteet on sovellettavissa moniin eri laitostyömuotoihin.

Perustavana lähtökohtana on ajatus laitostyön kehittämisestä siten, että se entistä paremmin tunnistaa ja tunnustaa sijoitettujen lasten elämäntilanteen erityisyyden. Sijoitettujen lasten elämään on ennen sijoitusta liittynyt tapahtumia, jotka ovat eri tavoin olleet heille traumaattisia. Siksi vaikuttavan laitostyön lähtökohtana tulisi olla terapeutisuus, lapsen kokemuksiin vastaaminen, niiden käsittely ja muutosten aikaan saaminen niin, etteivät nämä kokemukset vaurioita lasta pysyvästi.

James K. Whittaker, Jorge Del Valle ja Lisa Holmes (2015, 24) luonnehtivat terapeutista orientaatiota suunnitelmalliseksi, kasvatukselliseksi ja kuntouttavaksi toiminnaksi. Terapeuttisuus liittyy myös ajatukseen lapsen elinympäristöstä, jonka tulisi tarjota lapselle tukea ja suojelua sekä mahdollistaa lapsen koulunkäynnin, sosiaalisten taitojen oppimisen ja kiinnittymisen mahdollisimman normaaleihin lapsuuden instituutioihin, yhteisöihin ja palveluihin. Terapeuttiseen orientaatioon liittyy kiinteästi yhteistyö lapsen, lapsen perheen ja läheisten kanssa.

Konsensuslausumassa tutkijat korostavat ensimmäisenä periaatteena sijoitettujen lasten erityisyyden tunnistamista siten, että laitoksen palvelut rakennetaan turvallisuus edellä eli "safety first". Laitoksen tulee olla lapsille ja nuorille turvallinen kasvuympäristö ja lapsi voi kokea olevansa turvassa suhteessa ohjaajiin, muihin lapsiin sekä suhteessa muuhun ympäristöön.

Toisena periaatteena on, että työskentelymallien tulee vahvistaa sijoitetun lapsen ja hänen vanhempiensa yhteydenpitoa, mahdollistaa ja tukea perheenjäsenten osallisuutta ja osallistumista laitoksen arkeen, edesauttaa jaettava vastuuta tavoitteiden saavuttamiseksi, jaettava vastuuta päätöksenteossa ja aktiivista kumppanuutta perheenjäsenten ja muiden lapsen kanssa toimijoiden kesken.

Kolmantena periaatteena orientaatiossa korostuu Urie Bronfenbrennerin (1979) käsitteen mukaisesti "ekologinen validiteetti". Tämä tarkoittaa ymmärrystä lapsen kehityksestä suhteessa erilaisiin toiminnallisiin järjestelmiin (ks. kaavio). Lasten ja nuorten palvelut tulee ankkuroida ympäröivään yhteisöön, eivätkä terapeuttisesti suuntautuneet ohjelmat voi toimia eristyneenä muusta yhteisöstä.

Neljäntenä periaatteena korostetaan, että kyse ei ole yksittäisestä ohjelmasta, vaan laajemmasta terapeuttisesta orientaatiosta. Mikään yksittäinen ohjelma tai näyttöön perustuvien ohjelmien kokoelma ei välttämättä takaa laadukasta ja vaikuttavaa laitospalvelusta. Terapeuttisessa orientaatiossa korostuu yhdessä arjen jakaminen, eläminen ja oppiminen sekä siihen liittyen henkilökohtaiset ihmissuhteet.

Viidentenä periaatteena orientaatiossa korostetaan tutkimustietoon perustuvien vaikuttavien ja siirrettävien mallien tunnistamista ja riittävän selkeää toimintastrategiaa, jolla voidaan saavuttaa toivottuja tuloksia suhteessa lasten ja nuorten tarpeisiin.

Lähteet:

Eronen, Tuija & Laakso, Riitta (2016) Lastensuojelun laitoshoidon kasvatukselliset ja kuntouttavat orientaatiot ja niiden vaikuttavuus. Tutkimuskatsaus kansainvälisiin tutkimuksiin 2010-2016. Työpäpaperi 44/2016. Helsinki: Terveystieteiden tutkimuskeskus.

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/.../URN_ISBN_978-952-302-780-0.pdf

Bronfenbrenner, Urie (1979) *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Whittaker James K., del Valle Jorge and Holmes Lisa (toim.) (2015) *Therapeutic Residential Care with Children and Youth: Developing Evidence-Based International Practice*. London and Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers.

Whittaker James K., Holmes Lisa, del Valle Jorge, Ainsworth Frank, Andreassen Tore, Anglin James, Bellonci Christopher, Berridge David, Bravo Amaia, Canali Cinzia, Courtney Mark, Curey Laurah, Daly Daniel, Gilligan Robbie, Grietens Hans, Harder Annemiek, Holden Martha, James Sigrid, Kendrick Andrew, Knorth Erik, lausten Mette, Lyons John, Martin Eduardo, Mcermid Samatha, McNamara Patricia, Palareti Laura, Ramsey Susan, Sisson Kari, Small Richard, Thoburn June, Thompson Ronald & Zeira Anat (2016) *Therapeutic Residential Care for Children and Youth: A Consensus statement of the International Work Group on Therapeutic Residential care*. *Residential treatment for children and youth*, 33(2), 89–106.

Pirkanmaan kunnat

nykyinen ns. Luotsialue; yhteistoimintasopimuksen mukaisesti Tampere ja Orivesi sekä Kangasala ja Pälkäne, Lempäälä, Nokia, Ylöjärvi, Pirkkala ja Vesilahti, Akaa ja Urjala sekä Valkeakoski.

nykyisen ns. Luotsialueen ulkopuoliset kunnat; Hämeenkyrö, Ikaalinen, Juupajoki, Mänttä-Vilppula, Parkano ja Kihniö, Ruovesi, Sastamala ja Punkalaidun sekä Virrat.